

## Kutu 2.3

### İmalat Sanayi İhracatçı Firmalarının İthal Girdi Payı

İhracatçı firmaların kur değişimlerinden ne derece etkilendiklerini anlamak açısından bu firmaların ithal girdi kullanımının dikkate alınması gerekmektedir. Bu oranın yüksek olması, Türk lirasında görülebilecek bir değer kaybının ihracatçı firmalar üzerindeki olumlu etkisini sınırlayabilmektedir. Bu kutuda imalat sanayi ihracatçı sermaye firmalarının ithal girdi paylarına dair 2009-2020 dönemi ortalamaları ile 2020 yılı için sektör bazında bilgi verilmektedir.

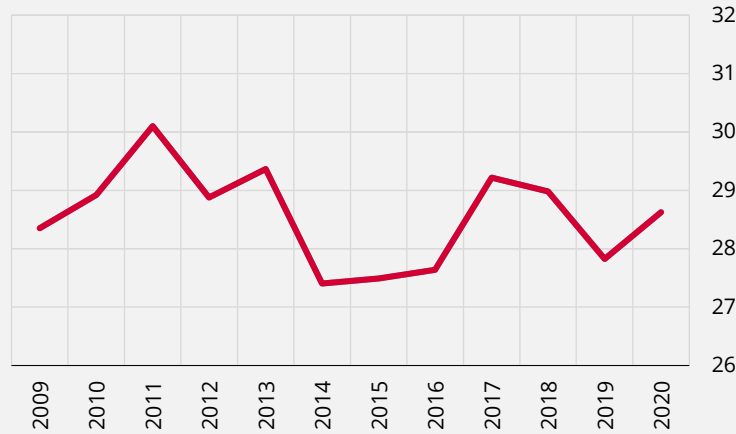
İthal girdi payı, firmaların doğrudan yurt dışı firmalardan yaptığı alımlarının (firma ithalatı), firmaların doğrudan yurt içi firmalardan ve yurt dışı firmalardan yaptıkları toplam alımlarına oranı alınarak hesaplanmaktadır.<sup>1</sup>

$$\text{İthal Girdi Payı} = \frac{\text{Firma İthalatı}}{\text{Firma İthalatı} + \text{Firmanın Yurt İçi Firmalardan Alımları}}$$

Firma bazında ithal girdi payının hesaplanmasında firma mali tabloları (bilanço ve gelir tabloları), firmalar arası alım-satımı gösteren beyan alış-beyan satış formları ile dış ticaret mikro verileri kullanılmıştır. Sektör ve yıl ortalamaları firmaların net satışlarına göre ağırlıklandırılarak hesaplanmıştır.<sup>2</sup>

2009-2020 yılları arasında ihracatçı imalat sanayi sermaye firmalarının ortalama ithal girdi payı yüzde 28,5 olarak hesaplanmıştır. Bu oran firmaların yurt içi firmalardan ve yurt dışı firmalardan yaptığı alımların yüzde 28,50'sinin yurt dışı firmalardan ithalat yoluyla yapıldığını göstermektedir (Grafik 1). 2020 yılında ise bu oran 28,63 ile tarihsel ortalamasına yakın seyretmiştir.

**Grafik 1: İhracatçı İmalat Sanayi Firmalarının İthal Girdi Payı (%)**



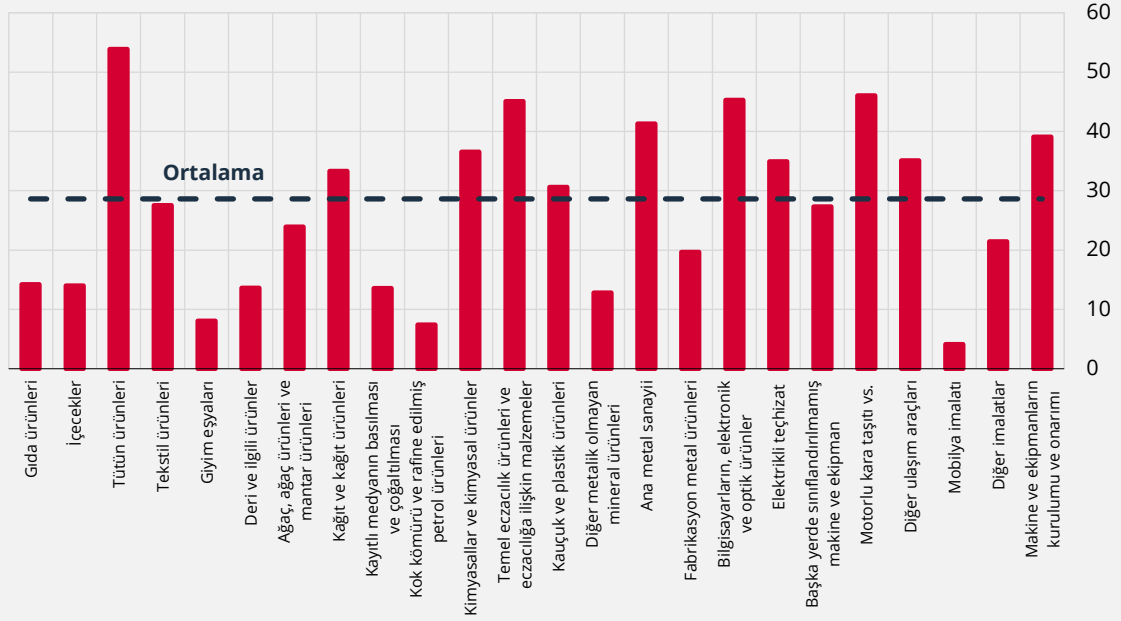
Kaynak: Mali Tablolar, Beyan Alış-Beyan Satış ve Dış Ticaret Verileri.

<sup>1</sup> İthal girdi payı firmaların doğrudan alımları üzerinden hesaplanmıştır. Firmaların tedarik zincirindeki konumu üzerinden tedarikçilerinin de ithal girdi kullanımını dikkate alındığında, ithal girdi payı yaklaşık %45 seviyesine ulaşmaktadır. (Akgündüz ve Fendoğlu, 2019).

<sup>2</sup> Alternatif olarak ithal girdi payı üretim maliyetine oranlanarak da hesaplanmıştır. Ayrıca sektörel ortalamalar hesaplanırken kullanılan ağırlıklandırmada net satışlar yerine toplam girdi (ithalat+yurt içi firmalardan yapılan alım) alternatif olarak kullanılmış ve benzer bulgular elde edilmiştir.

2020 yılı için firma ithal girdi payı sektör bazında incelendiğinde ise tütün ürünleri, motorlu kara taşıtı, bilgisayar, elektronik ve optik ürünler, temel eczacılık ürünleri imalatı ile ana metal sanayi alanları yüzde 40'ın üzerinde ithal girdi payı ile en yüksek ithal girdi payına sahip sektörler olarak öne çıkmaktadır (Grafik 2).

**Grafik 2: 2020 Yılında Sektör Bazında İthal Girdi Payı (%)**



Kaynak: Mali Tablolar, Beyan Alış-Beyan Satış ve Dış Ticaret Verileri.

### Kaynakça

Akgündüz, Y. E. & Fendoğlu, S. (2019). İhracat, İthal Girdi Kullanımı ve Tedarik Zinciri, TCMB Çalışma Tebliği Serisi, No: 19/8.